

BŘEZNÍK INFORMAČNÍ LIST

GENESE SOUČASNÉHO VÝVOJE :

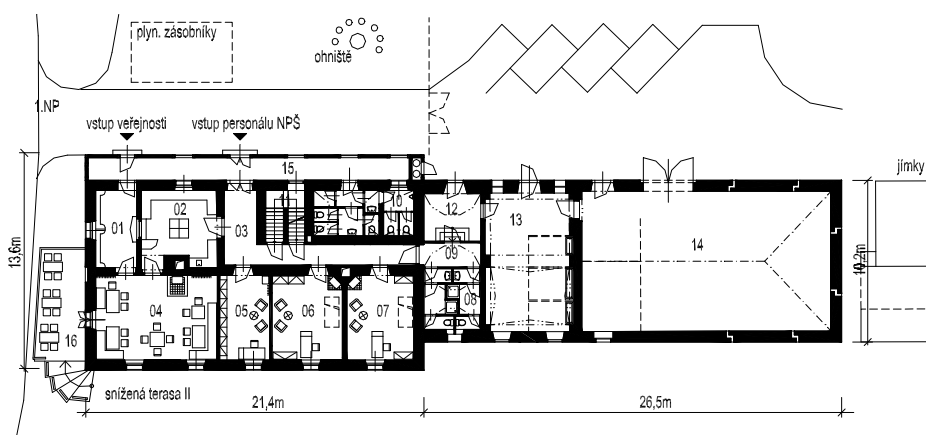
Stavba leží ve správním území obce Modrava v okrese Klatovy na kótě + 1.165, 5 m.n.m.

Architektonická kancelář Studio A.J.T Praha – Ing. Arch. Doc. J. Trávníček, která je projektantem obnovy bývalé fořtovny na Březníku a nositelem autorských práv, podává tuto krátkou informaci o současném stavu této, pro Šumavu z hlediska nejen její literární historie, téměř *kulturní stavby*.

Z rozhodnutí ředitele Správy NP a CHKU Šumava ing. I. Žlábků byla na podzim 1995 po ověřovacích pracích rozhodnuto o zachování a obnově této významné stavby. Dne **20.11.1995** byla podepsána **smlouva s architektem** za celk. cenu 0,466 mil. Kč.

23.1.1996 byla zpracována arch. studie a **Územní rozhodnutí** bylo Stavebním úřadem v Sušici vydáno **23.5.1996**. Po statickém průzkumu byl 19.4.1996 zpracován Projekt stavby a zahájeno Stavební řízení. Po určitých komplikacích, daných plněním dodatečných požadavků Útvaru státní správy NP a CHKO Šumava, bylo **Stavební povolení** vydáno Stavebním úřadem v Sušici dne **3.2.1997**. Toto povolení stanovovalo datum dokončení do **31.12.1997**. Investor zahájil I. Etapu údržbových prací. Byla provedena sanační drenáž, odstraněno zatékání základů konstrukcí verandy a především **byla provedena zcela nová střecha z originálního štípaného šindele. Na pokračování další stavby, ale investor nemá prostředky !** V současnosti stavba z právního hlediska probíhá (Stavební povolení platí ze zákona 2 roky, to je do 3.2.1999), ale je nezbytně nutné provést statické zajištění základů. **Hrozí pokračující destrukce a ztráta tohoto unikátního objektu !**

OBNOVA FOŘTOVNY BŘEZNÍK : Objekt je rekonstruován **pro potřeby turistů** (hospůdka - občerstvení) a **správy NP a CHKO Šumava** (kanceláře, 3 inspekční pokoje). V případě realizace **usnesení vlády ČR č. 127** ze dne 14.2.1996 o zřízení hraničního turistického přechodu, je zde prostor **i pro orgány Celní správy ČR**. Jsou zde i stáje pro koňské potahy ekologické údržby lesů. Dle přání Útvaru státní správy je objekt provozně určen pouze pro sezónní provoz od května do října. Vzhledem k vytíženosti tohoto přírodně i turisticky enormně vytíženého území by bylo vhodné provoz stanovit celoročně. Technicky tomuto požadavku stavba bezesbytku odpovídá (likvidace odpad. vod, el. energie a vytápění z plynového agregátu, vlastní studna, atp.)

Charakteristika stavby:

Zastavěná plocha .....560 m²

Obestavěný prostor.....3 692 m³

Celkový náklad stavby (c.ú.96)

sanace statiky ..... 5 mil. Kč

obnova stavby .....7 mil. Kč

celkem .....12 mil. Kč

Dosud vynaložené prostředky :

nová šindel. střecha a sanace I.:

..... 1, 6 mil. Kč

zbývá : 10,4 x 1,3 = 13,52 mil.Kč

+ autor. a tech. dozor .. 0,3mil.Kč

..... 13.82 mil. Kč

©Řešení obsažené ve výkresech a textové části je předmětem ochrany dle Autorského zákona

Sídlo firmy
Nerudova 218/30
11800 Praha 1
Tel.: (02) 53 24 67
Fax: (02) 53 24 67

Ateliér A-architektonický
Na Dračkách 852/15
160 00 Praha 6
Tel.: (02) 312 38 04
Fax: (02) 31238 04

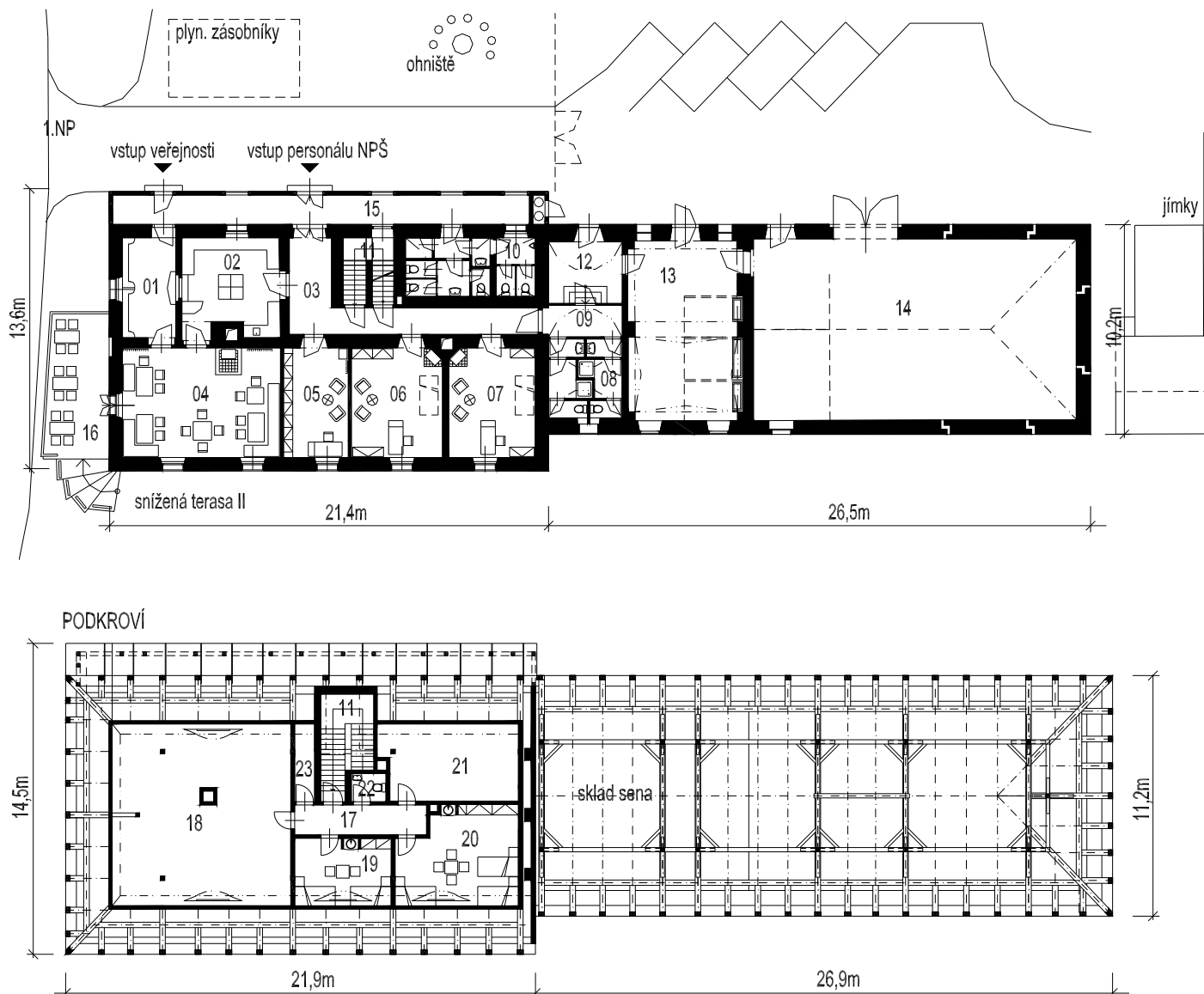
Atelier B - Šumava
Kvilda 142
383 01 okr. Prachatice
Tel.: (0339) 435 564
Fax: (0339) 435 564

Atelier C - projekční
V.P. Čkalova 5
160 00 Praha 6
Tel.: (02) 24 31 95 04
Fax: (02) 24 31 66 57

Bankovní spojení: Komerční banka a.s., č.ú.: 1415880227/0100

DIČ 006-480322143

IČO 122 74 402

HODNOCENÍ ARCHITEKTA

Poloha:

Stavba bývalé fořtovny se nalézá na jižním svahu Studené hory (1298,5 m.n.m.) v unikátním přírodním prostředí "Luzenského údolí" (Luzný 1373 m.n.m.) na soutoku Luzenského a Březnického potoka. Lokalita stavby se těsně dotýká I. zóny Národního parku Šumava. Stavba sama se nalézá na kótě + 1167 m.n.m. v jedné z klimaticky nejdrsnějších lokalit ČR, ale zároveň v jedné z lokalit nejkrásnějších. Komunikačně je spojena s nejbližší osadou Modrava lesní asfaltovou cestou podél Modravského potoka (cca 8 km). Do sousedních Bavor vede podobná cesta podél Luzenského potoka k historickému hraničnímu kameni "U modrého sloupu" (cca 2,5 km). Dnes nepřístupná. V poslední době se hovoří o možnosti otevření tohoto hraničního přechodu.

Původ:

Žádná ze šumavských staveb lesního personálu dosud nebyla podrobena historickému zkoumání a zařazení. Většina byla již zbourána a jen málo jich, mezi nimi i Březník, zůstalo. Díky laskavosti pracovníků Muzea Šumavy PhDr. Vladimíra Horpeniaka a PhDr. Lubomíra Procházky, CSc. (Muzeum Roztoky) došlo k prvnímu uměleckohistorickému pohledu. (Je doložen v této průvodní zprávě).

Nelze proto v této chvíli stanovit nezvratné postuláty, nicméně lze konstatovat:

1. **Původ stavby** je z let někdy mezi 1830 až 1860 (cca 1850).
2. Velmi pravděpodobně se jedná o "**typovou**" **švarcenerskou hájovnu** s podélnou dispozicí (vazba na "švarcenerskou kolonizaci" povydří s výstavbou vchynicko - tátovského kanálu). Dispozičně téměř shodná, ale patrová se např. dochovala v Zátoni. Více by povědělo studium staveb lesního personálu ve Švarcenerském archivu v Českém Krumlově.

.....

3. Zcela jistě jde o jediného dochovaného reprezentanta tohoto typologického druhu staveb v rozsáhlém regionu šumavských plání.

Průzkum a shromáždění historické ikonografie nejen k této, ale i všem dochovaným šumavským stavbám je v současnosti více než aktuální. Co se týče historie stavby v nejposlednějším období probíhala následovně - do roku 1951 obydlená, poté do roku 1969 užívaná jako stáje pohraniční roty, po roce 1969 opuštěná, v roce 1991 zpřístupněná a její existence bez minimální údržby a využití tak trvá dodnes.

Vztah stavby k dílu K. Klostermanna:

Nelze nepřistoupit ke stavbě v lokalitě Březníku jinak, než s ozvěnou nejznámějšího Klostermannova díla "Ze světa lesních samot". Autorská licence nedovoluje z popisu stavby v literární tvorbě určit zda je či nikoliv dochovaná stavba bývalou fořtovnou revírníka Kořána. Popis fořtovny v románu příliš neodpovídá dnešní stavbě (".....široký průjezd.....", adjunkt Svijanský byl ubytován v patře apod. to se v dnešní stavbě nenachází). Ale popisovaná poloha (nad budovou hájovny hajného Vavroucha) odpovídá zcela přesně lokalitě Březníka, ale v každém případě je neoddělitelně spojena s dějem románu a tato připomínka v zachované stavbě by byla jednou z mála, která se na konkrétním místě váže na literární historii Šumavy. Další literární - historický průzkum by byl jistě žádoucí.

Stavba:

Jedná se o základní podélný dispoziční rozvrh vedle sebe v řadě seřazené obytné a hospodářské části. Obytná část je ve své levé části (pohled od jihu) konstrukční dvojtrakt, v části pravé pak trojtrakt kde severní trakt je využit pro provozní zázemí domu (schodiště do podkrovní, kuchyně se zachovanými zbytky pece a prostor komory zřejmě WC) Jižní trakt po celé délce je věnován 4 pokojům. V levé severní části je severní trakt věnován místnosti s vazbou na komín (pec?) a přilehlé místnosti na západ, samostatně přístupnou i přímo z venku z dřevěné pavláčky podél celé fasády obytné části. Z této pavláčky je také hlavní vstup do chodby směřující k jižnímu traktu a posléze se lomící k východně položené hospodářské části. Obytná část má rozměr cca 12m x 22m, hospodářská je užší a delší cca 10m x 25m. Hospodářská část se skládá ve směru přístupu z obytné části (oproti které je podlaha o cca 75cm snížena) ze sýpky a přípravný, stáji pro cca dnes 4 stání koní (dobytky bylo asi více) a dále z dosti velké stodoly. Celá stavba je kryta originálním původním vaznicovým krovem. Na severní straně se zachovaly kamenná ostění vstup. dveří. Exteriér stavby je prostý, omítnutý. Pravděpodobně okenní šambrány se dochovaly jen

částečně. Střecha je valbová. Stavba svým vzhledem a polohou dokonale vyjadřuje drsnost a extrémnost polohy. Nejedná se o šumavskou chalupu (ty se bohužel na Březníku nezachovaly), ale o vstup tehdy "moderního stavebnictví" do jedné z nejextrémnějších poloh. Dům je dnes neodmyslitelnou součástí "genia loci" celého Luzenského údolí a je dobře viditelný i z vrcholu samotného Luzného.

Kondice stavby - zhodnocení

Jak vyplývá z hodnocení dvou nezávislých odborníků z oblasti stavební statiky, kteří pro architekta zpracovali předchozí stanoviska, stavba se "nachází na hranici demoličního výměru". Je zřejmé, že kdyby poruchy nalezené na Březníku byly nalezeny na jakémkoliv jiné stavbě bez historických vazeb a ve vnitrozemí, pak by rozhodně z hlediska stavebního bylo nejmoudřejší stavbu zbourat a začít znova.

Nicméně zde je situace jiná. Vždyť jenom zbourání této cca 2,5 tisíce kubíkové stavby a odvoz těchto kubíků dlouhou řadou kamiónů podél modravského potoka do Modravy a dál na nejbližší skládku (cca minim. 50 km) by nebylo ani levné ani příliš ohledné k I. zóně NPŠ. A ponechat stavbu v dnešním stavu je vysloveně už nebezpečné pro turisty NPŠ.

.....

Hlavní poruchy stavby jsou tyto:

- 1) "Utržené" schodiště na půdu, ujíždějící po svahu díky podemletí vodou.
- 2) Vodou podemletý základ stavby (zejména severní), znejistěná stabilita po celém obvodu stavby.
- 3) Přežitá dřevěná stropy, jejich propadlé části a poruchy střešního pláště spolu s devastovanými komíny.

.....

Příčina:

Zatékání vody, porušení drenážního systému okolí stavby, nulová údržba cca 44 let (poslední hajný odešel někdy v r. 1951, pak jen stáje pohraniční roty).

Náprava:

- 1) Obnova drenážního systému (terén na severní straně stavby je dnes už zvodnělý a připomíná spíše slat než parter stavby). Zářezem podél sever. strany v hloubce 1,5 m s beton. rourami o průměru 20 cm. Odvodnění vyústit do dnes zanesené retenční studně na jih pod objektem.

2) Odbourání "utrženého schodiště" a vybudování nového na důkladném založení, které by působilo jako stabilizující bod stavby. Zajištění zvodnělých podlaží základů (zřejmě mikropiloty). Zcelení zdí.

3) Běžné asanační stavební práce - nové stropy, nová střešní krytina a běžné opravy krovu, atp.

Je jasné, že náklady na asanaci stavby - její záchranu jsou minimálně tak velké jako na její rekonstrukci pro potřeby NPŠ. Proto bude vhodné investičně stavbu rozdělit na fázi "záchrany" a na fázi "rutinní stavební rekonstrukce".

Dostupnost ing. sítí:

V okolí stavby se žádné sítě, vč. elektrických, nenacházejí. Nebudou ani budovány (I. zóna NPŠ). K technickému zařízení stavby je třeba přistoupit netradičně s poněkud usměrněnými civilizačními nároky. Podrobně bude určeno v projektu, ale už teď lze konstatovat:

I. ENERGIE: Zřejmě půjde o její získání z propan - butanu (v současnosti např. probíhá plynofikace Smí - firma Flagu) a pochopitelně ze dřeva.

..... **II. VODA:** Zdroj bude získán z nové studny v okolí stavby.

III. ODPAD: Žádné vodoteče v okolí stavby nelze zatížit byť vyčištěnou odpadní vodou. Zřejmě půjde o podmoky z čistíren schopných pracovat s technologickou přestávkou. Projektant již navázal kontakt s výrobcem těchto čistíren momentálně zkoušených i v KRNP-u.

IV. TELEKOMUNIKACE: Půjde výhradně o bezdrátové spojení, telefon a vysílací systém NPŠ s propojením na státní síť. Užití satelitu.

Architektonický návrh využití:

Návrh byl zpracován na základě stavebního programu zadaného investorem - NPŠ. Tato provozní varianta byla 4. 10. 1995 projednána s investorem s tím, že její upřesnění obdrží architekt do půlky listopadu 1995.

Návrh vychází z toho, že hájovna nebude stále osídlena rodinou hajného. Budou zde jen provozní místnosti lesní správy NPŠ (kanceláře a služební pokoj v 1. N.P, cca 12 lůžek pro ubytování lesních dělníků.) Je zde i malé občerstvení pro turisty. Stavba je připravena i na zvýšený příliv turistů po otevření hraničního přechodu "U modrého sloupu" tak, aby mohla pohyb turistů soustředit - usměrnit a lépe chránit toto území, dnes prakticky bez ochrany. V hospodářské části je zachováno ustájení cca 4 koní. V prostoru stodoly je navrženo využití pro informační středisko NPŠ.

.Po provedených konzultacích lze dnes nastínit výsledný program:

a) vytvořit ve stavbě podmínky pro více méně trvalé bydlení malé rodiny, která by zde byla "na stáži" být po určité období roku. Mimo to by byla stále funkční služební místnost pro monitoring Luzenského údolí a Modravských slatí.

b) Zachovat občerstvení pro příchozí turisty. ("Hospůdka u revírníka Kořána")

c) Informační centrum NPŠ zmenšit a přesunout blíže k občerstvení turistů

d) Hospodářskou část celou věnovat ustájení s ohledem na zvyšující se podíl koní při přibližování dřeva.

Po projednání a schválení výsledného stavebního programu bude přistoupeno k jeho stabilizaci a konečnému projektu.

Stanovení postupu rekonstrukce

Vzhledem k charakteru stavby je nutno celou akci rozdělit na dvě části:

A) speciální asanační zásahy směřující ke stavební záchraně stavby. O tyto práce je nutno zvýšit původně odhadnutý náklad (5 mil. Kč). Bude vhodné hledat finanční zdroje i mimo NPŠ, neboť jde o celospolečenský zájem.

B) Vlastní práce obnovy stavby dle schváleného stavebního programu. Veškeré práce budou probíhat v prostředí Národního parku a tomu bude přizpůsobena činnost stavební firmy.

STAVEBNĚ - HISTORICKÉ HLEDISKO

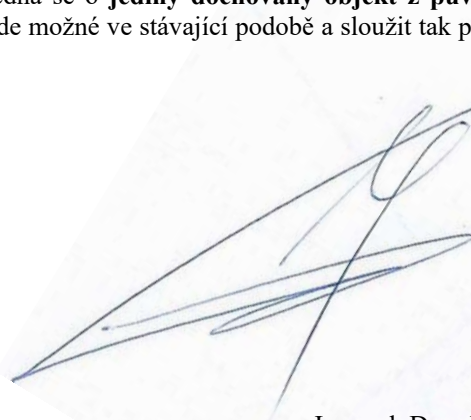
Stanovisko k obnově hájovny na lokalitě Březník pod Luzným, k.ú. Modrava, okr. Klatovy

Jde o kamenný objekt, obytná část usedlosti navazuje prakticky v jedné ose na hospodářskou část. Použitý stavební materiál cihla a kámen. Objekt lze datovat do 2. třetiny až poloviny 19. století. Vlastník objektu Správa Národního parku a CHKO Šumava k Kašperským Horám - Vimperku má představu zřídit v hájovně informační středisko a jednoduché občerstvení pro turisty. Součástí IS by se mohla stát i malá expozice přibližující život a obživu člověka v této části centrální Šumavy zejména v 19. a v 1. třetině 20. století (i za využití fondů Muzea

Šumavy v Sušici). Novému využití a provozu objektu by měla být podřízena úprava jeho vnitřní dispozice. U hospodářské části (stáje, stodola) bychom doporučovali využít ji k hospodářskému provozu či technickému zázemí parku (např. u stájí ponechat a obnovit dochované klenby). Pokud by šlo o využití této hospodářské části k jiným účelům, muselo nutně dojít k zásahům do hmoty objektu (např. proražení oken, apod.). okolí objektu ponechat ve stavu, v jakém je v současné době (pouze např. pořídit jednoduché dřevěné stoly a lavice pro odpočinek turistů).

Pokud se týče dalších úprav objektu při zamýšlené rekonstrukci přikláníme se k názoru obnovit šindelovou krytinu (i na hospodářské části, kde se nyní nachází plech), dále ponechat stávající tělesa komínů, vikýře ve střeše, kamenné ostění vchodu, event. též konstrukci z dřevěných trámů, která kryje zápraží domu. Obnova či výměna krovu je záležitostí především posouzení statika, nicméně upozorňujeme, že se jedná zřejmě o původní soustavu spojenou ještě dřevěnými kolíky. Jedná se o **jediný dochovaný objekt z původní zástavby** této lokality a proto by měl být obnoven pokud to bude možné ve stávající podobě a sloužit tak potřebám Správy NP a CHKO a turistům.

Ing.arch.Doc. JaroslavTrávníček
majitel Studia A.J.T Praha
a vedoucí atelieru FA ČVUT Praha

.....